

Acies Ordinata

EPHEMERIS MENSTRUA NOSTRIS DIRECTORIBUS CONGREGATIONUM B. M. V.
OBLATA A SECRETARIATU CENTRALI CONGREGATIONUM B. M. V.

NUMERUS 3 - ANNI I

Aprilis 1924

ROMA (17), VIA DEGLI ASTALEI, 16

Manuscripti instar, ad usum Nostrorum tantum

De apostolatu moderno et Congregatione

Novus aspectus laboris nostri in Congregationibus suscipiendi ⁽¹⁾

Bis iam in « Acie Ordinata » articuli prodierunt ad demonstrandam necessitatem et opportunitatem Congregationum B. M. V.

Liceat hac occasione eandem rem novo quodam aspectu ostendere. Si enim articuli, quos publicavimus, fortasse cuipiam tamquam ex traditionali quodam rerum aspectu orti videbantur, hac vice omnino ex specialibus temporis nostri necessitatibus argumentabimur, exordiumque ab ipsis (ut vocant) *pastorationis modernae* axiomatis faciemus.

I

Si Ignatianum illud adagium sequimur: « quo universalius, eo divinius » et praefigimus nobis non qualemcumque, sed maiorem et quam maximam Dei gloriam et quam plurimarum animarum salutem, quaestio nobis occurret: quid Societati nostrae faciendum moliendumve sit, ut non qualescumque, sed quam ditissimos in vinea Domini fructus maturet?

Tempus nostrum incredibile quantum se a christiano rerum ordine avertit. Quocumque oculos vertamus, problemata herculeae porriguntur. Educatio iuventutis, conservatio fidei in adolescentibus, innocentiae custodia, morumque publicorum purgatio, Ecclesiae defensio, vocationum excitatio, fidei propagatio, alia, negotia sunt aequae difficultia et urgentia. Aspiciamus universitates Europaeas et alias, ex quibus (ut plurimum) contemptus religionis catholicae in cultu hominum classes spargitur; aspiciamus scholas medias et populares, quae magnam partem indifferentissimi religiosi sunt propugnacula; videamus ingentem

librorum, periodicorum, diurnalium molem quotidie e typographiis nascentem, centenaque milia hominum seducentem, venenantem, inquinantem; videamus theatra et cinematographa, ex quorum spectaculis peccatum quasi orbis terrarum triumphator caput extollit; socialistarum et francum-rariorum bene organisatos et disciplina compactos ordines, odio Ecclesiae incensos eoque etiam plurimos alios replentes; rerum publicarum gubernia ac comitia, quorum catholici plerumque exiguum tantum partem constituunt; ordinem oeconomicum, qui fere totus principia sequitur moribus christianis opposita estque plutocratiae internationali subiecta hominum, quibus vera religio exosa est et exsecrata. Quid bellum istud infaustum fuit nisi avulsae a christianis legibus humanae societatis argumentum, ut ipse Summus Pontifex Benedictus XV ingemiscens edixit? Quid terrores novi rerum ordinis in Russia? Quid implacabilis persecutio Ecclesiae in multis regionibus?

Aspiciamus etiam vastissimas illas orbis terrae ditiones, in quibus milies centena hominum milia adhuc in tenebris et umbra mortis sedent. Missiones Catholicae pulcherrime ubique progrediuntur, sed adhuc duae tertiae partes generis humani christiana religione carent. Atqui nunquam fortasse adeo opus erat labore missionario inter gentiles, quam nostris diebus, ubi vastissimae illae nationes Indiarum, Sinarum, Iaponiae et ipsius etiam Africae, civilitati Europaeae semper magis inhiantes, traditiones suas millenares paganas relinquere et novas vias progressus quaerere incipiunt. Quantum interest rei catholicae et immensae animarum multitudinis etiam pro saeculis futuris, ut transitus iste totius fere Asiae et Africae a barbarie pagana in condicionem civilitatis fiat etiam transitus ad culturam et religionem catholicam, non autem ad protestantismum vel ad rationalismum neopaga-

(1) Hoc articulo simul materiam praebere volumus qua NN. uti possint ad Congregationis ideam propagandam etiam inter sacerdotes saeculares, ac praesertim inter eos, qui parochiis praefecti sunt.

num! Ab hac re enim fortasse sors religionis in illis terris vastissimis pro multis saeculis futuris dependebit.

Sed ad haec omnia, sive in Europa et America, sive inter gentes infideles, magna omnino conamina requiruntur nisusque extraordinarii ab eis, qui zelo apostolico accensi animis lucrandis dediti sunt. Peculiaribus temporum necessitatibus certe peculiaribus adminiculis est obviam eundum, idque eo magis, quod messi immensae tam pauci praesto sunt operarii apostolici!

II

Harum rerum consideratione adducti viri praecleari systema quoddam elaboraverunt *apostolatus moderni*, quo necessitati spirituali temporis nostri occurrerent. Nec nomine apostolatus moderni necessario *modernismus quidam pastoralis* intelligendus est, videlicet modus agendi illorum, qui neglectis modis pastoralibus ab Ecclesia et ipso Christo Domino institutis sola adminicula moderna et secundaria curare volunt, e. g. opera socialia et similia. Apostolatus modernus recto vocabuli sensu ille intelligendus est, qui tum modos pastorales antiquos, ordinarios perpetuoque valituros necessitatibus temporum adaptat, tum novos modos secundarios et priorum quasi adminicula excogitat, quibus virtus illorum modorum primariorum augeatur et quam plurimis hominibus applicetur.

Apostolatus modernus igitur duplex est:

1. Adaptatio *apostolatus ordinarii et proprie dicti* ad nostri temporis necessitates;
2. usus *mediorum specialium et extraordinariorum* ad apostolatum pressius dictum adiuvandam et efficaciorum reddendum.

Utroque sensu apostolatus modernus Congregationibus Marianis modo quodam omnino peculiariter foveri et renovari potest. Hoc nunc nobis venit demonstrandum.

III

Videamus primum *adaptationem apostolatus ordinarii* ad necessitates temporis nostri.

Ut interim in terris christianis maneamus: ad apostolatum hodie cum fructu exercendum magis quam unquam antea necessarium est, ut sacerdotes *non eos tantum curent, qui sponte ad ipsos accesserint, sed vias quaerant et accedere satagant etiam ad illos, qui iam sua sponte non veniunt ad sacerdotes*. Prioribus enim temporibus in regionibus christianis aliquando fortasse satis erat populum in templis alloqui, quia fere totum fidelium gregem pastor animarum ad missam ac concionem advenientem sibi praesentem habuit. Hodie autem magna hominum, etiam catholicorum, multitudo tantum abest ut templa nostra de more invisat, ut vel ipsum sacerdotis conspectum fugiat. Adagii igitur instar ab omnibus apostolatus moderni pe-

ritis statuitur: non solum oves bonas esse curandas, sed etiam perditas quaerendas, et quaerendas ibi, ubi sunt; quod quidem adagium ipsius Christi Domini est. Falleretur vehementer ille sacerdos, sive parochus, sive regularis, qui cum aliquot centena vel etiam millena hominum ad templa accedere videret, bona concione et multis auditis confessionibus iam omnia se praestitisse putaret. Saepe enim ubi quis concione vel missione aliqua totam urbem commoveri putaverit, revera vix decimam vel vicesimam partem omnium hominum illius urbis attingit. Non raro etiam accidit, ut sacerdos in hac re myopia quadam optimismi laboret et nimis facile contentus sit fructu laborum suorum, immemor adagii illius S. Augustini: « *Ubi tibi placuisti: remansisti* ».

Praesertim in magnis civitatibus, earumque suburbanis homines saepe adeo alienati sunt ab Ecclesia, ut animarum pastori artes novae excogitandae sint, si ad eos accedere et illos sibi conciliare velit. Inter has artes (ut multa omittamus) praecipuum locum obtinent *organisationes parochiales*.

Omnis parochia est organisatio quaedam, sed organisationes parochiales modo peculiari illae vocantur, quae associationes adhibent catholicorum fervidorum ad ipsam vitam parochialem melius fovendam et evolvendam. Hoc sensu loqui solemus de parochiis « organisatis » et « non organisatis ».

Iam certum est parochias bene organisatas fundamentum naturale ac nucleum esse omnis apostolatus et vitae catholicae. Quare maior evolutio organisationis parochialis merito quasi « verbum regens » curae animarum respicitur ab omnibus, atque etiam ab ipso Summo Pontifice. Hoc principium exaggeratur forte vel potius male adhibetur, quando scilicet adeo omnia ad parochias trahantur, ut opera e. g. Religiosorum vilipendantur et impediuntur. Sed per se et abstrahendo ab exaggerationibus revera nulla via securior fingi aut inveniri potest, qua pastor ad omnes oves, etiam perditas, quaecunque in certo aliquo territorio sunt, nulla neglecta accedere possit. Nam solae parochiae habent omnia media prae manibus simulque officium, ut omnes omnino homines huius territorii influxu pastoralis attingant. Omni igitur ope adlaborandum est, ut parochi in attingendis omnibus ovibus suis organisato modo iuventur. Reliqua omnia, etiam domus et templa Religiosorum, potius media subsidiaria sunt curae pastoralis. Quanto melius parochiae organisatae sunt et ab omnibus, etiam a Nostris qui non sunt parochi, adiuvantur, eo alacrior ac vegetior erit vita catholica (1).

(1) De relatione nostrarum Congregationum cum parochiis et de solvendis difficultatibus, quae hac in re occurrunt, speciali articulo nobis tractandum erit. — Ed.

Non ubique certe eadem est talis organisationis necessitas. In parvis et quietis pagis, a strepitu et tentationibus magnarum urbium abditis, parochi etiam sine illa officio suo satisfacere possunt. Verum in maioribus pagis, operariorum industrialium plenis ac vitae modernae expositis, praesertim autem in urbibus modernis, sine tali organisatione sacerdotes ordinarie vix partem exiguum officii sui implere possunt.

Quam misera etiam est saepe condicio parochiarum in non organisatis urbibus! Parochus quiete peragit functiones suas in templo fere vacuo et semper magis derelicto; conciones eius a parva tantum vetularum cohorte audiuntur; homines semper rarius ad eum accedunt; pueri in religione non instruuntur, forte ne baptisantur quidem; concubinatus, infanticidia, divortia exrescunt; socialistae et radicales omnia occupant; opinio publica ab hostibus Ecclesiae dirigitur; Ecclesia paulatim deseritur et ipsum nomen christianum derisui est. Quam triste est spectaculum, si sacerdos, quasi nihil sint mutatae rerum condiciones, renuntiat organisationi catholicae, quod eam antea saeculis non fuisse necessariam, ergo nec nunc ea opus esse putet; credatque eximie se omnia egisse, si baptiset, sepeliat, paucos ad sacramenta adducat et devotiones aliquas novendiales instituat, cum multis candelis et paucis fidelibus!

E contra ostendamne, quid parochia bene organisata valeat? Multi modi sunt organisationis parochialis; unum hic breviter delineabo. Etsi enim nos ordinarie parochiis non occupamur, nosse haec omnino iuvat, tam ad consilia danda, praesertim in exercitiis sacerdotum, quam ad cooperationem cum parochiis melius instaurandam.

Parochus circumdatus est commissione (ut dicunt) parochiali: 12 vel 24 viris, feminis iuvenibusque optimis. Commissio suas habet sectiones: vitae religiosae, scholarum, rerum socialium, caritativam. His sectionibus sunt iuncta opera templi ornandi, cantus sacri, catecheseos, associationum iuventutis et operariorum etc. Labores sic inter laicos bene dividuntur. Omnes familiae parochiae conscripti sunt in cartotheca seu libro de "*statu animarum*", cum indicationibus necessariis (e. g. an pascate ad s. communionem accesserint, an filios habeant baptizatos, an catholice pueri instruantur, an in matrimonio valido vivant [an mixto, vel invalido] etc.). Cum publica custodia (politia) coniunctionem parochia habet; adveniente in territorium parochiae quolibet novo incola catholico, aliquis catholicus publicae custodiae officialis statim rem paracho nuntiat; parochus autem statim ad eum mittit commissarium suum, cum salutatione parochi, elenchoque impresso, quo indicatur, qua hora missae die dominica celebrentur, quando confessiones audiantur, quando sit concio. Omnes domus in territorio parochiae suos habent "*commissarios domus*", quorum est omnia paracho nuntiare, quae in illa domo scitu digna pro animarum pastore eveniunt (nativitas novi infantis, aegri-

tudines, matrimonia illegitima, pueri ad sacramenta sumenda idonei etc.), quique simul nuntios a parochia missos (e. g. invitationes) singulis familiis catholicis statim communicant. Sunt quasi angeli custodes domorum singularum. Singulis plateis autem singuli "*commissarii viarum*" praefecti sunt, qui commissariis domorum invigilent, eorum defectus suppleant, inter illos et parochum intermediam personam agant. Si e. g. parochus aliquid fidelibus suis nuntiare vult, e. g. missionem, vel conventum aliquem etc.: dicit id solum secretario sectionis respectivae in commissione parochiali; ille rem nuntiat commissariis viarum; hi commissariis domorum; hi singulis suae domus familiis catholicis. Si folium est distribuendum, fit similiter. Parochus aliquando omnes commissarios domorum vel viarum convocat, eisque explicat, quidnam periculi imminet rei catholicae, quatenus scandala removenda, quatenus ideae propagandae. Est parochia quasi centrum telephonicum, unde brevissimo tempore eadem vox pastoris ad centena et millena domicilia catholica perferatur.

Incredibiles sunt utilitates organisationis eiusmodi parochialis, ut multis in locis Germaniae, Galliae, Belgii, Hollandiae, Americae etc. adhibetur. Nam primo: sic plurimos attingit pastor animarum, quos secus nullus religiosus influxus attingeret. Sic aliquando Viennae in una via (quam parochus omnium religiosissimam putaverat) 90 concubinatus publici inter catholicos inventi sunt; multa postea sanari potuerunt. Secundo: catholici, saepe etiam mali, tali pastoris cura et diligentia multum commoventur, aedificantur, attrahuntur. Cum sentiunt Ecclesiam curam habere ipsorum, singulosque personaliter curare, grate hoc accipiunt et multo facilius inclinantur ad sequendum pastorem. Sunt loca, ubi difficultates maiores exsurgant, neque homines etiam tali ratione statim alliciantur. Generatim tamen labori fructus non desunt. Erat e. g. aliquis operarius, qui cum peregrinus omnino in urbe quadam domicilium fixisset, profunde tactus est gaudio, quod primus omnium parochus eius novus eum benigne salutavit et ad se invitavit, neque ipsum ad se accedentem exspectavit (1). Tertio: multi labores ita a laicis fiunt, quibus secus sacerdotes obrui deberent: cura pauperum, scholarum, iurium defensio, catecheses, opera socialia etc.

(1) Casus etiam evenerunt sequenti similes. Puerulus miserrimae familiae operariae curru automobili in via correptus est, crurumque ei fractum. Adducitur puer ad hospitale magnum. Medici officiales edicunt, nullum esse lectulum liberum, et matrem pauperem cum puero gemente repellunt. Mater accurrit ad commissionem parochialem. Secretarius telephonicus appellat Professore Universitatis, hospitalis illius supremum directorem, qui membrum est parochiae et ex illis medicis, qui a sectione caritativa ad succurrendum miseris parochianis rogati fuerant. Professor eo momento urbem relinquere, iter aggressurus, cogitaverat. Sed rogatu sectionis caritativae parochialis iter statim distulit, puerum in hospitale denuo afferri iussit, ipse accurrit, correptis medicis, ut subito lectulus puero pararetur imperavit, et operationem chirurgicam ipse statim suis manibus exsequabatur. Omnes mirabantur et inter se interrogaverunt: "Quisnam ille puer mendicus est tanta attentione dignus?" Laetabunda respondit mater: "Est catholicus, et pertinet ad parochiam, ad quam etiam Professor". Vix imaginari possumus, quantum amorem Ecclesiae talia exempla inter populares operarios excitent, quantumque auctoritatem eius augeant.

Contactus pastoralis hoc modo, ut plurimum, satis facile servatur et exercetur, etiam in magnis parochiis. In minoribus parochus semel in anno etiam omnes suas familias domi invisit. Diem et horam visitationis per commissarium domus antea nuntiatur. In parochiis maioribus etsi non omnes familiae, certe omnes domus invisuntur, ita ut omnes familiae in illa domo habitantes id temporis in aliquod atrium maius (e. g. officinam) conveniant ad parochum excipiendum. Parochus singulos alloquitur, de pueris inquiri, hortatur omnes, manusque cum omnibus conserit. Timuerat aliquis parochus novus, ne socialistae eum probris afficerent, cum ad eos accessisset. Erat enim parochia plena socialistarum. Et quid rei accidit? Solus unus vir socialista eo tempore domo discesserat, sed etiam ille coniugem cum liberis iusserat parochum honeste excipere. Reliquae familiae omnes, etiam socialistae, et quas in templo nunquam viderat, nedum probris eum affecerunt, sed lotis pavimentis, cubiculo floribus ornato, veste festiva, aliquando lacrimantes prae gaudio eum exceperunt, magnoque honori quod a parochio suo inviserentur tribuerunt. Atque ex illis quas inviserat domibus proximis dominicis turbatim vidit parochus homines ad ecclesiam accedere, quos nunquam antea in templo viderat; multi etiam ad sacramenta venerunt iam per annos neglecta.

Quis dubitaverit, hoc organisato modo — hic solum per summa capita descripto — curam animarum multo efficaciorum reddi, quam cum Parochus in sacristia solum sedet et paulatim ignotus fit suo gregi et grex ipsi? (1)

IV.

Sed quid haec omnia cum Congregatione Mariana habeant commune, quaeris amicissime lector? Respondeo:

Haec omnia supponunt cohortem aliquam fervidorum Catholicorum parochio assistere; Catholicorum inquam, qui pleni sint amoris erga Christum et Ecclesiam, ac pleni commiserationis erga populum derelictum et languentem; paratorum ad sacrificia temporis, commoditatis, pecuniae, nonnunquam honoris. Organisatio enim ista laborem multum ac strenuum requirit, non solum sacerdotis, sed etiam apostolorum laicorum; spiritumque sacrificii, sine quo nihil magni fieri potest. Illi e. g. qui parochi nomine in omnes familias alicuius domus vel viae accedunt, aliquando etiam magnis humiliationibus sunt expositi, dixitque aliquando Sodalit, se antequam portam aperiret, bene aspexisse terram limenque, quo fortasse casurus esset, si a domino domus eliceretur.

Nec satis est *generatim hortari* fideles, ut apostolatam laicum exercent et parochum adiuvent. Nam praeter hunc generalem spiritum apostolatus

in populo catholico excitandum parochis opus est *coetu aliquo minore hominum selectorum*, qui altiore quadam schola fervoris religiosi et apostolici exculti, postea ad apostolatam omnibus viribus exercendum adhibeantur, alios quoque secum trahant ac totius vitae parochialis quasi vis motrix et columna sint. Nonnisi pauciores enim totius illius fervoris apostolici capaces sunt, quo hic opus est; et solum ab his paucioribus parochus multa postulare multumque cum eis efficere poterit. Sed tum solum, si eos primum omnium spiritu zeli et sacrificii repleverit.

Igitur si sacerdos multa et magna facere et homines sui territorii bene organisare vult, imprimis aliquos sibi adiutores et apostolos laicos efformet necesse est. Opus autem est ad hunc finem organisatione aliqua minore et pure religiosa, qua coetus ille selectus hominum apostolicorum bene praeparetur et constanter firmetur.

Iamvero talis organisatio, quae totius laboris parochialis, associationum, operumque quasi fundamentum sit, etsi utique non sola, certe una ex melioribus Congregatio est. Haec enim ad id instituta est, ut selectos homines peculiari virtutum amore et zelo apostolico repleat, ad apostolatam exercendum incendat et educet atque in hoc zelo perseverare doceat. Ideo multi parochi talium parochiarum edixerunt: se nihil fere ad organisandam parochiam facere sine Congreganistis potuisse. Si igitur parochi queruntur, se non posse opus organisandae parochiae aggredi, quia adiutores non habeant, communiter eis respondetur: incipe per Congregationem et mox habebis adiutores.

Itaque: si volumus instaurare omnia in Christo atque cohibere apostasiam istam quam plurimorum a Deo, ac novam virtutem religionis infundere populo, duo sunt praestanda: organisatio parochiarum (ac simili modo dioeceseon) facienda et — ut sint qui hunc laborem praeter sacerdotes strenue peragant, qui in sectionibus caritatis, operum socialium, educationis etc. parochi onera sublevent et eius influxum pastorem ad multos perferant — educandus est optimus quisque ad apostolatam, id quod prae ceteris Congregationibus Marianis efficitur.

Et sic ipsum principium parochiale et necessitas apostolatus moderni per parochias organisatas exercendi necessitatem et utilitatem Congregationum Marianarum, tamquam fundamenti cuiusdam aliorum operum, demonstrat.

Quod autem de parochiis valet, valet etiam de illis apostolatus moderni generibus, quae per varia opera et associationes catholicas exercetur. Certe, ut vita catholica floreat, nostro tempore opus est variis operibus piis et associationibus. Sed neque hae quidquam solidi praestare poterunt, nisi socios laborum acquirant, qui iam aliunde bene ad

(1) Confer de organisationibus istiusmodi opusculum Mgr. Gibier: *Code d'organisation diocésaine*. (Action Sociale de Seine-et-Oise, 5 bis, rue d'Anjou, Versailles).

religionis amorem et apostolatam inflammari et exercitati sint. Experientia enim teste haec opera solum ibi vere florent, ubi sive Sodalitates Mariae sive alia opera stricte religiosa viam eis straverunt et apostolos educaverunt; languescunt autem, ut plurimum, ubi Sodales tales desunt.

(Altera pars sequetur).

BREVIS CONSPECTUS HISTORIAE CONGREGATIONUM B. M. V. (1)

De Sodalitibus Congregatione prioribus.

Primi iam Patres Societatis Iesu usum induxerunt piarum sodalitatam, quibus fructum concionum et missionum suarum conservare et maturare studuerunt.

Sic iam anno 1540 B. Petrus Faber et P. Iacobus Laynez, cum Parmae in Italia per aliquod tempus verbum divinum sparsissent aliisque ministeriis spiritualibus magno cum fructu functi essent, revocati a S. Ignatio, antequam discederent, pio sodalitis initium dederunt. Cotidiana novissimarum rerum meditatio et frequentior Sacramentorum usus inprimis commendabantur illis regulis,

(1) Practicae necessitati Directorum multorum consulere volumus hoc compendiolu, nec ullo ausu scientifico aggrediendum nobis opus erat. Correctiones libenter accipiemus, iisque, si compendium istud fortasse in linguis vernaculas vertendum videatur, utemur.

Libri autem de hac re tractantes et quorum ope in compilando hocce compendio uti sumus, praesertim hi erant: L. DELPLACE S. I.: *Histoire des Congrégations de la Sainte Vierge*. Desclée, de Brouwer et Co. Lille et Bruges, 1884. – W. KRATZ S. J.: *Aus alter Zeit, Die Mar. Kongregationen in den Laendern deutscher Zunge, ihr Werden und Wirken von 1575 bis 1650*. (Sodalenbücher, Band 3). Tyrolia-Verlag. Innsbruck, Wien, München. 1917. – E. MULLAN S. I.: *History of the Prima Primaria Sodality of the Annunciation and Sts. Peter and Paul*. From the Archives. The Queen's Work Press. St. Louis, Mo. 1917. – IDEM: *The Sodality of Our Lady Studied in the Documents*. P. J. Kennedy and Sons. New York. 1912. – G. LECHNERUS S. I.: *Sodalis Parthenius*. Dilingae, 1628. – A. FLOTTUS S. I.: *Historia Provinciae Societatis Iesu Germaniae Superioris*, Pars Tertia. Augustae Vindelicorum, 1734. – I. CORDARA S. I.: *Historiae Soc. Iesu* pars sexta, tomus prior. Romae, 1750. – F. SACCHINUS S. I.: *Historiae Soc. Iesu* pars secunda, Antwerpiae, 1620 – B. DUHR S. I.: *Geschichte der Jesuiten in den Laendern deutscher Zunge*. Herder, Freiburg, I-III Bd. 1907, 1913, 1921. – A. DRIVE S. I.: *The Sodality of Our Lady. Historical sketches*. Kennedy and Sons, New York, 1916. – P. ALBERS S. I.: *Liber saecularis historiae Soc. Iesu ab anno 1814 ad annum 1914*. Romae, 1914.

quas ipse B. Faber hominibus sodalitis isti adscriptis reliquit.

Ipse S. Ignatius mox idem Romae fecit. Coetum enim instituit virorum piorum duodecim, qui in templo parvo Societatis primo, cui B. Virginis a Strada erat titulus, eleemosynas collegerent et inter pauperes postea distribuerent. Hic pius coetus bis per hebdomadam convenit et regulis quibusdam propriis utebatur.

Exempla maiorum diligenter Patres primae Societatis secuti sunt. P. Hieronymus Nadal in Calabria et Sicilia, alii alibi sodalitia instituebant usque ad Ulyssiponem, si Occidentem versus circumspicias, si Orientem versus, usque ad Goam. Quindecim fere novimus loca, quae Patres nascentis Societatis sodalitiis piis iam ante annum 1563 (quo Congregatio primum esse coepit) donarunt. Adultis erant maximam partem hae sodalitates destinatae, regulis certis utebantur, frequenti Sacramentorum comunione recreabantur, opera caritatis et zeli exsequebantur.

Venerationem Sanctorum et primo loco Beatae Deiparae sodalitia ista complectebantur utique, sed non erant proprie Mariana; sicut ne ipsa quidem Romani Collegii Congregatio, ex qua tota Sodality Marianarum arbor orta est, ullo signo ostenditur statim ab exordio Beatae Virginis nomine fuisse ornata. Indoles Mariana Sodalitatis experientia tantum et usu procedente primas brevis partes in sodalitiis obtinuit. Sed erant id temporis in Italia sodalitia Mariana satis diffusa, quae ortum Societate antiquiorem habuerunt. Sic cum probabilitate quadam coniicitur, Patrem Leunis, Congregationis Mariae fundatorem, cum Perusiae anno postquam in societatem ingressus est degeret, cognovisse sodalitem quandam Marianam, quae illo tempore per Italiam satis communis erat et « Collegium Virginis Mariae » appellabatur.

Huius sodalitatis socii saepius ad sacramenta accedebant, piis colloquiis operam dabant, religionem promovebant, aegros invisebant; antequam vero in sodalitem adnumerarentur, diuturna examinatione probandi erant. Regulis eorum continebatur: « tantum eos esse in via Domini progressuros, quantum sibi vim intulissent, Deique amore et in Beatissimam Virginem devotione essent imbuti ». P. Leunis vel ex huius sodalitatis fructibus videre potuit efficaciam cultus Mariani ad Sodales penitus in spiritu formandos (1). Imo Marianam aliquam sodalitem, eodem fere tempore quam Romae Congregationem, in Sicilia ortam esse auctore P. Sebastiano Cabarrasio S. I. historiographus P. Emm. Aguilera conicit. (2)

(1) MULLAN: *History of the Prima Primaria*, 20 sqq.

(2) Provinciae Siculae Soc. Iesu ortus et res gestae ab anno 1546 ad annum 1611, Pars I. Panormi 1737. Pag. 176. 480.

De Ioanne Leunis, Congregationis fundatore (1).

Die 3 Maii iuvenis quidam Flander se Romae Sancto Ignatio stitit. Pauperis operarii veste tegebatur, sive discipulorum pauperum more, qui illo tempore cotidie fere in Urbem studiorum causa venerunt, sive de industria morem peregrinorum poenitentium imitatus; forma tamen erat amabili et ingenuo. Rogatus ab Ignatio Parente quid cuperet, se novae militiae nomine Iesu insigni adscisci velle respondit. Sanctus Fundator cum Secretario suo eum bene examinatum mox adnumerat novitiis Societatis, sed ad modum « indifferents », quippe cui postea dandum sive Scholastici sive domesticae rei administri gradum censerit.

Die 18 mensis Iunii *Ioannes Leunis* (Leonis) tirocinium subire coepit in antiqua Domo Professa Societatis ad sacellum Virginis a Strada nuncupatum. Servatur adhuc antiqui tirocinii liber, quo quid secum quisque e saeculo attulisset, notari solebat. Ioannes Leunis hoc libro dicitur praeter id quo corpus tegebat nihil fere secum attulisse, nisi Parvum B. M. V. Officium. Notatur ibidem oriundus ex dioecesi Leodiensi (Liège) fuisse.

Ioannes Leunis, ut aliunde notum est, bonae familiae erat suboles, beneque educatus; ante ingressum studia humaniora et rhetoricam absolverat. Ex fratribus eius alter secutus eum postea est in religionem.

Sancto Patri Ignatio nonnisi diebus 44 socius domesticus erat, quod ille mox supremum diem obiit. Generalis Vicarius, P. Laynez, primam tum Congregationem Generalem Societatis coegit in eandem Domum Professam, quae cum admodum parva et angusta esset, fortasse ratio fuit, quod aliqui iuniores mox in alias domos mittebantur illo tempore, quo Patres congregandi advenae sperabantur. Certe Ioannem nostrum secundo tirocinii sui anno iam Perusiae invenimus, ubi simul magistri munere in Collegio fungitur.

Anno proxime sequenti (1557) mense Maio Leunis litteris ad P. Polanco datis flagitat gratiam, ut in Indias missionarius mitteretur. Mox ad Collegium in Montepulciano (Toscana) transfertur, ut (dempto titulo indifferentis) studiis det operam, sed simul docentes magistros adiuvet. Rector tamen Collegii litteris ad P. Generalem Laynez datis, cum laudaret iuvenis piam indolem, eum saepe ex capite laborare ait, cuius doloribus a studiis repelleretur. Cum Rectori paulo post in Sabaudiam (Savoya) iter faciendum esset, Leunium sibi sociavit. Postea, fortasse aëris mutandi gratia, quod capitis dolores non remitterent, Pa-

risios missus est. Inde eum P. Laynez iterum Romam accersivit, ut ad missiones Indicas se praecingeret. Nondum tamen Indias ei petere licuit, sed neque unquam postea; verum grammaticam docere iussus est anno 1560 in infima classe Collegii Romani, quo munere fungebatur usque ad aetatem anni 1564. Catalogus anni 1563 eum Sacerdotem iam exhibet; studia privatim fecisse videtur. Eodem anno Sodalitatis fundamenta iecit collectis cotidie post scholam discipulis minimis ad communem orationem. Anno sequenti mense Iulio denuo Perusiam mittitur, ubi Ministri officio fungitur. Tum Parisios secedit, ibique Congregationem instituit (1567); idem facit in Billomiensi Collegio anno 1569. Tum Capellanus militibus datur et Lugdunum se confert.

Anno 1571 iterum Romam venit et in Domo Professa habitat, nullum tamen apparet indicium, eum postea ullo modo cum Congregatione quam fundaverat fuisse connexum. S. Franciscus Borgia eum denuo Parisios ablegat, ut nutantem ibi Congregationem erigat, quod etiam facit, sed aegra semper valetudine. Ut vires reficiat, a P. Mercuriano anno 1574 Romam iterum vocatur; restituta sanitate Parisios repetit, iniuncto sibi officio Congregationem denuo restaurandi, quam oppositis consiliis adversantem et ferme collapsam invenit. Corporis quoque infirmitate iterum iterumque deiectus, a labore serio distinebatur, Praefecti tamen discipulorum vices utcumque valens sustinuit.

Quid postea egerit, ignotum est; sed anno 1580 Taurini sacro ministerio operam navasse scimus et anno 1583 sollemnem trium votorum professionem emisisse. Anno post ibidem moritur die 19 Novembris, diebus 16 antequam Congregatio Mariana Collegii Romani ab eo instituta a Summo Pontifice Gregorio XIII omnium Sodalitatum Marianarum Societatis in orbe institutarum « caput ac mater » est declarata. Notatur amantissimum eum populo et summa admiratione virtutis circumdatum e vita exiisse.

Congregationis exordia.

Societatis Iesu historiographus. P. Franc. *Sacchini*, haec ad annum 1563 narrat: "Anno autem, quem nunc exsequimur, inchoata est etiam pia quaedam Sodalitas, auctore Ioanne Leonio Belga, infimae rudimentorum grammaticae classis magistro, inter inferiorum classium adolescentes. Inferiorum classium omnes dicebantur, qui vel grammaticam vel humaniores litteras discerent, exceptis rhetoribus, qui inter superiores tum censebantur. Qui igitur inter inferiorum classium auditores praecipuo studio sociare cum litteris pietatem cuperent, coepere diebus singulis post missos ceteros in unam e scholis, in qua altare pulchre ornaverant, congregari. Ibi aliquandiu orabant uni-

(1) MULLAN: History of the Prima Primaria, 32 sqq.

versi; dein unus e pio libello quidpiam lectitabat audientibus ceteris. Diebus vero dominicis ac festis aliis etiam vespertinas de more Ecclesiae modico cum cantu peragebant preces. Ex his rudibus initiis Sodalitates, quae dein B. Virginis praecipuo studio dedicatae, tam insigni cum iuventutis atque aliorum bono certis formatae institutis late per omnes terrarum oras fusae sunt, emanarunt". (1)

Anno autem sequenti 1564 duo ad Congregationem addita, vel fortasse magis evoluta in ea sunt: *indoles Mariana* et *regularum constitutio*. Sacchini ad annum 1564 haec refert: « Quae coepta superiore anno Sodalitas discentium erat, ea Beatissimae Virginis subiecta hoc anno tutelae est, iisque constituta legibus, quibus magnam partem hodieque regitur. Finis propositus in pietate litterisque progressus. Sodales ad septuaginta numerabantur. Quaque hebdomada noxas confiteri, quoque mense Sanctissimum Christi Corpus sumere, singulis diebus Sacro interesse, Virginisque vel rosaria vel preces e libello iussi percurrere. Vespere et schola dimissi Congregati quartam horae partem meditationi, alterum tantum partim excipiendis capitibus, quae die postero meditarentur, partim conferendo breviter, quae agitaverant, consumeabant. Diebus festis a prandio post decantatas vespertinas preces, alii ad visendos in nosocomiis aegrotos, alii ad salutandas Divorum reliquias, alia ad alia pia munia mira ibant alacritate. Omnibus unus e Societate praeerat, qui cum cetera moderabatur, tum diebus dominicis adhortationem piam habebat. E Sodalibus unus qui praeesset ceteris lectus est, cui Praefecti appellatio indita; duodecimque praeterea, inter quos cura reliquorum distributa, ut nullus negligeretur, quoque paucioribus quisque intentus esset, hoc absolutius cuncta procederent. In ceteris commoditatibus huiusce Sodalitatis illa non fuit e postremis, quod inter sese agentes pari animo et pietate adolescentes vitabant improborum consuetudinem, qua molli improvidaeque aetati exitium nullum est certius ».

Itaque propius fundatae Congregationis Marianaе annus 1564 respiciendus est, quo tandem *indoles Mariana* Sodalitatis determinata est et regularum data constitutio.

Videtur eodem anno etiam titulus Sodalitati additus esse « Annuntiationis B. M. V. ». Huius denominationis causa ea erat, quod insignis quaedam femina, Marchionessa della Valle, Pauli IV neptis, domum cum parva ecclesia, quam monialibus de Annuntiatione nuncupatis extruxerat, a monialibus desertam Societati obtulerat prope illum locum sitam, ubi nunc est templum S. Ignatii; Sodalitium autem, cum in hoc templo devotiones facere consuevisset, etiam sibi titulum Annuntia-

tionis imposuit. Titulus ille Annuntiationis primis temporibus ab omnibus Congregationibus, quae regulas easdem sequebantur, assumi solebat.

Anno 1569 Sodales primitivi, e classibus inferioribus cum ad superiores ascendissent, nec Congregationi valedicere cuperent, Sodalitatem in duas partes diviserunt. Sodalitas seniorum hoc anno coepit sibi Cardinalem Ottonem Truchsess elegit protectorem. Eodem fere tempore *P. Michael Lauretano* Sodalitati praeerat, qui Directoris munere bis fungebatur et ab anno 1573 primus Collegii Germanici Rector et in eo trium Sodalitatum excellentium fundator exstitit. (1) Sic Sodalitas Senior et Iunior cum sua quaeque Academia separatim vivere coeperunt, cum suo quaeque magistratu, sed unam Congregationem se dicere perrexerunt.

Seniori coetui iuvenes adscribebantur qui theologiae ac philosophiae studebant, Iuniori humanistae et rhetores. Pietatis studium atque in literis progressus simul cum operibus caritatis ac zeli utrique praepositus finis erant. Postea circa annum 1590 etiam tertia classis media distinguebatur, imo aliquando etiam quarta; quae tamen omnes nomen Primariae retinebant. Inde denominationes istae: « Prima Primaria », « Secunda Primaria », « Tertia, Quarta Primaria ». Hae omnes postea ad duas, in nova vero Societate ad unam contractae iterum sunt. Quae una usque ad hodiernum diem appellationem Primae Primariae retinet.

De Primis Sodalibus.

Pauca de primis Sodalibus notare fortasse iuvabit. Exstat in archivo Primae Primariae catalogus quidam pretiosus, unde primorum Sodalium nomina comperiri licet. Tres vocantur proprie Sodalitatis Senioris fundatores: *Marianus Pierbenedetti*, *Octavius Bandini*, *Augustinus Valerio*. Omnes hi tres postea Cardinales facti sunt. Pierbenedetti secundus eorum, quorum nomina novimus, Sodalitatis Praefectus erat. Praefecti munere inter primos functi sunt: *Marchio Tiberius de Massimi* (1574; omnino quater Praefectus), *Marianus Pierbenedetti*, *Julius Grimani*, *Celsus Paci*, (postea Episcopus), *Comes Carolus Agostini* (qui ter erat Praefectus ac postea Episcopus), *Hannibal Pallanti*, *Augustinus Brunori*, *Johannes Lalanja*, *Joannes Taruco*, *Vincentius Corvini*, *Caesar Velaschi* (sexies Praefectus), *Carolus Broglia* (tribus vicibus Praefectus, postea Archiepiscopus) etc. Alii Sodales erant primarii: *Octavius Accoramboni*, *Guarnerius Trotti*, *Caesar*

(1) Imo Collegii Germanici alumnos in Congregationis institutione iam ab anno 1565 magnam habuisse partem Card. Steinhuber refert (*Geschichte des Coll. Germanico-Hungar. in Rom.* Herder, 1895. Bd. I, 51).

(1) Hist. Soc. Ies. anno 1563, num. 7.

Ottinelli, Hieronymus *Neri*, Antonius *Brus*, (omnes hi quinque postea Episcopi), Franciscus *del Campo*, Rector Academiae, Thomas *Fabronio*, rector Academiae, Joannes *Thodino*, qui sexies erat Secretarius etc.

Directorum munere primi fungebantur Patres Societatis: Joannes *Leunis*, Hector *Leonello* (1564), Josephus *Biondi* (postea bis Provincialis), Organinus *Gnecchi-Soldi* (celeber missionarius in Iaponia), Jacobus *Abbate* (ante annum 1568), Rudolfus *Florio*, Simon *Vieira*, Prosper *Malavolta* (item postea bis Provincialis), Franciscus *Toledo* (magnus ille theologus, postea Cardinalis), Curtius *Amadei*, Joannes *Maggiori*, Michael *Lauretano*, Aloysius *Maselli* (ter Provincialis et Assistens), Fulvius *Cardulo*, Claudius *Aquaviva* (1572, postea Provincialis et Generalis) etc.

Ex 525 primis, quos novimus, Sodalibus omnino 115 sacerdotio nomen dederunt saeculari, quorum 8 sunt Episcopi facti, 7 Cardinales. Praeterea 41 Societatem Jesu, 20 alios ordines religiosos petierunt. (1)

P. Claudius Aquaviva.

Claudius Aquaviva ex clarissima Neapoli gente Ducum Atriae anno 1543 natus, 1567 in Societatem Iesu ingressus, 1573 iam sacerdos philosophiam profiteri in Collegio Romano coeperat, sed post 6 menses, quum docendo sanguinem spueret, Rector Seminario Romano praestitutus est. Inde anno 1575 Neapolin mittitur, annoque sequenti Provincialis Neapolitanus pronunciatur. Translatus ad regendam Provinciam Romanam, 1581 Generalis Societatis Jesu eligitur, hoc munere plus triginta annos functurus.

Iam novitius in tirocinio Romano, fructus, quos oriunda tum Congregatio Mariana insignes edidit, prope conspiciebat. Cui postea etiam Moderator praefuit tam Romae quam Neapoli. Ipse est, qui data sibi ad id a Gregorio XIII potestate (1584, Bulla « Omnipotentis Dei ») anno 1587 P. Generalium primus regulas Congregationis Marianae recognovit et sollemniter sanxit.

Regulae tamen istae vix multum differunt a regulis Sodalitatis Senioris anno 1574 magna cum cura et diligentia compositis. His regulis Beatissima Virgo Annunciata Patrona Sodalitii declaratur et devotio Mariana omnibus quam maxime commendatur. Statuitur frequens sacramentorum usus, precesque quotidianae, caritas et communio fraterna inter membra, diligentia in studiis et in exercitiis communibus Congregationis. Statuitur ut Sodales diebus dominicis et festis in oratorio conveniant, ubi per unam saltem horam Praefecto duce colloquia spiritualia misceant, postea missam au-

diant, qua finita quartam horae partem precibus fundendis ac meditationi dedant. Vesperis post meridiem cantatis exhortationem Directoris vel concionem communem in templo audiant. Statuuntur magistratus: Cardinalis Protector (quod tamen munus Aquaviva abolendum censuit), Directoris, Praefecti cum duobus Assistentibus, Secretario et 12 Consultoribus, qui ex variis urbis partibus ita eligantur, ut suos quisque Sodales in illa parte habitantes suae vigilantiae concreditos sciant, et officialibus minoribus. Statuitur ut Academiae ad studiorum emolumentum augendum erigantur, quibus rectores praesint, ita tamen, ut uni ex Assistentibus officium incumbat videndi, num rectores Academicarum bene suo munere fungantur.

Statuuntur etiam opera caritatis et zeli a Sodalibus exercenda: invisere carceres et nosocomia, docere doctrinam christianam, alia.

Alia tandem minoris momenti praescribuntur, quae a regulis et usibus hodiedum vigentibus vix magnopere discrepant. Mentionem faciunt hae regulae etiam externorum Sodalium; multi enim studiis etiam absolutis ad conventus Sodalitatis diligenter convolarunt.

Adultis tamen viris postea peculiares Sodalitates iuxta Collegia constitutae sunt. (1)

De prima Propagatione Congregationum.

Fructus, quos Collegium Romanum solertia Congregationis cepit, mox tam insignes evenerunt, ut eius rei fama etiam aliorum Collegiorum Societatis Jesu incolas ad exempli imitationem allexerit. Ita factum est, ut iam tempore, quo P. Claudius Aquaviva regulas edidit, ad 50 Congregationes essent Primariae Romanae aggregatae. Italia, Gallia, Hispania, Germania, Sardinia, Bohemia, Bavaria, Austria, Polonia, Helvetia, Lusitania suas Sodalitates habuerunt. Iuvat afferre illarum nomina ordine fere chronologico aggregationis. Urbes igitur et loca, quae primas Congregationes foverunt, haec erant:

Perugia	Mantova	Monterey
Como	Segovia	Villagarcia
Padova	Soria	Forlì
Verona	Valladolid	Luzern
Catania	Douai	Olmütz
Bologna	Koeln	Pultova
Palermo	Mexico	Brescia
Alessandria	Sassari	Cagliari
Torino	Praha (duae Sod.)	Lissabon
Napoli	München	Evora
Genova	Wien	Trapani (?)
Lyon	Graz	Lecce (?)
Paris	Jaroslav	Burgos
Valencia	Wilna	Tivoli (2).
Barcelona	Gandia	
Madrid	Palma (Majorca)	

(1) *Mullan*, l. c. 78 sqq.

(2) *Mullan*, l. c. 70.

(1) *Mullan*, l. c. 69. 442 sqq.

32 A

NUMERUS CONGREGATIONUM B. M. V.

Primae Primariae aggregatarum — anno 1923

	Sacerdotes et Clerici	Viri	Iuvenes	Pueri	Studiosi & discipuli	Summa	Mulieres	Mulieres et Virgines	Virgines	Puellae	Studiosae & Discipulae	Summa	Utriusque sexus	SUMMA TOTALIS
EUROPA														
Anglia							10			5		15	3	18
Austria	1	3	8	5	1	18	5		38	14	1	58		76
Belgium			5		1	6				12		12		18
Cechoslovachia		2	3	1	1	7	2	3	13	10	1	29		36
Gallia		1	2		1	4	1	1	20	27	1	50	1	55
Germania	1	9	30	1	4	45	6	1	141	3	1	152	2	199
Helvetia		2	7	5		14			13			13		27
Hibernia				1		1	1	7		7		15		16
Hispania	1	5	6	2	3	17	1	1	7	1		10		27
Hungaria		1	3		3	7	4			16	2	22		29
Italia	3	1	6	2	5	17	2	1	1	6		10		27
Iugoslavia	1		1		4	6	3	1		6	1	11		17
Lusitania	3	3	1			7	4	1	1	3		9		16
Neerlandia		7	14		1	22	3	2	4	17		26	1	49
Polonia		1	3	1	22	27	6	1	9	4	13	33	1	61
Rumenia									1		1	2	1	3
Varia loca		1	1			2	1	1	1			3	1	6
AFRICA														
Aegyptus					1	1			1	2		3		4
Algeria							1			43		44		44
Madagascar							3			1		4		4
Varia loca			2			2				1		1		3
AMERICA														
Argentina										2		2		2
Brasilia		3	3		2	8			1			1	1	10
Canada		1				1	2		22	7		31	1	33
Chilum		1				1	2	1		2		5	1	7
Columbia		1		1		2		1		5		6		8
Mexicum	1		2	1		4	2			1		3		7
Status Foederati		7	10	6	2	25	16	15	106	16	1	154	15	194
Varia loca		1	2	2	3	8	2		4	5		11		19
ASIA														
India		4	3	1	1	9	2	2	1	5		10	2	21
Iava					1	1				1		1		2
Philippinae									1	3		4		4
Sinae			3			3				1		1		4
AUSTRALIA														
Australia				4		4				11		11		15
Summa	11	54	115	33	56	269	79	39	385	237	22	762	30	1.061

* Ex his cum titulo « Filiarum Mariae » 27. — Summa totalis CC. aggregatarum: 46.940.

Hoc folium cum numero " A. O. „ mensis ianuarii, anni 1924, ligari potest.

NUMERUS CONGREGATIONUM B. M. V.

PRIMAE PRIMARIAE AGGREGATARUM

	1564 — 1912	1913 — 1921	1922	1923	SUMMA
EUROPA					
Anglia	1025	188	29	18	1260
Austria	2127	1214	66	75	3482
Belgium	2198	215	22	17	2452
Cecoslovachia . .	—	64	46	43	153
Gallia	10755	462	48	55	11520
Germania	4334	2912	271	183	8200
Helvetia	488	336	22	47	893
Hibernia	426	76	11	16	529
Hispania	1379	375	82	27	1863
Hungaria	380	213	34	29	656
Italia	2856	322	44	27	3249
Iugoslavia	—	54	26	13	93
Lusitania	211	121	18	18	368
Neerlandia	505	210	26	49	790
Polonia	—	121	45	61	227
Varia loca	165	64	8	8	245
<i>Summa</i>	27349	6947	798	686	35780
ASIA					
India	278	89	33	23	423
Philippinae	99	16	3	—	118
Sinae	—	—	—	4	4
Varia loca	179	51	—	7	237
<i>Summa</i>	556	156	36	34	782
AFRICA					
Varia loca	240	104	21	52	417
AMERICA					
Argentina	144	53	3	2	202
Brasile	93	79	10	11	193
Canada	653	166	34	31	884
Chilum	—	66	9	10	85
Columbia	77	29	—	—	106
Mexicum	251	75	10	6	342
Status Foederati . .	5247	1644	122	196	7209
Varia loca	327	101	19	24	471
<i>Summa</i>	6792	2213	207	280	9492
AUSTRALIA					
Varia loca	315	81	58	15	469
<i>Summa totalis</i>	35252	9501	1120	1067	46940

QUAESTIONES PRACTICAE

De sectionibus sportivis.

Ad quaestionem num in Congregationibus, praesertim iuvenum, *sectiones sportivae* erigendae sint, Pater quidam haec ad Editorem scribit:

"Concessa est in solutione, quam "A. O." dedit, necessitas dandi iuvenibus Sodalibus occasionem honestae recreationis, quae vix melior habetur quam unionibus sportivis. Negatur tamen, hoc *in* Congregatione fieri debere. Instituendos igitur esse coetus *praeter* Congregationem ad hunc finem. Mihi haec solutio non videtur omnino plana. Nam huiusmodi coetus aut solis Sodalibus constant aut etiam aliis. Atqui si hoc alterum obtingit, unio talis minus apta est ad fovendum fraternum spiritum *inter congregatos* qua tales, ideoque perdit utilitatem pro *Congregatione*; imo ei nocere possunt tales uniones, quia non perfecte sub influxu Directoris sunt atque suis recreationibus hinc inde opera Congregationis impediunt. Minuitur quoque paulatim in Sodalibus amor Congregationis, ubi Sodales in pluribus unionibus dividuntur. Si vero primum obtinet, i. e. si soli congregati in eiusmodi unionem sportivam admittuntur, quid prohibet unionem hanc vocari "sectionem"?

Nota Editoris: Per se vocari potest "sectio", quia est lis de voce, quomodo vocetur; sed certe melius vocabitur alio nomine, e. g. "circulus sportivus" (Sodaliū talis Congregationis). Nos solum in id insistimus, ludo qua tali vix posse proprios fines Congregationis directe promoveri: hi enim operibus pietatis et apostolatus proprie promoventur. Quare talis unio sportiva erit potius *opus externum Congregationi affixum* vel cum ea cohaerens, idque omnino recte et per se laudabiliter, nec tamen erit pars quasi constitutiva operationis eius, neque consequenter nomine "sectionis" co-honestanda, ordinario sensu huius vocabuli.

Translatio et divisio Congregationis. *Interrogat Pater quidam:* In sacello domus nostrae erecta erat Congregatio quaedam et Primae Primariae aggregata. Postea hoc sacellum alii usui est destinatum et Congregatio translata est in chorum templi nostri. Praeterea cum unica fuisset initio Congregatio, in quam et viri adulti et adolescentes studiosi assumerentur, postea Congregatio in duas partes seu sectiones divisa est, viro-rum videlicet et studiosorum, imo etiam haec altera mox in duplicem partem discessit, maiorum et minorum. Triplex haec "sectio" diversos habet magistratus, diversa hora et die facit conventus, sedem suam diversis altaribus figit, imo aliquando diversos Directores habet. Potestne censi sufficere ad indulgentias lucrandas, quod tandem aliquando (etiāsi mutato sacello) omnes hae sectiones ex una radice ortae sunt?

Respondendum: 1. Quod ad translationem ex sacello vetere in chorum attinet, nullum haec res momentum habet. Congregatio enim non ad altare vel sacellum certum in nostris domibus ligata est, sed ad domum istam religiosam (inclusive cum templo spectatam), ergo semper ex una parte domus vel templi in aliam transferri conventus possunt.

2. Difficilior est quaestio de divisione. Prae ceteris notandum est vocem illam "sectionum" in Congregatione pro alia re solere adhiberi, de classibus inquam seu partibus, quae sese ad certum aliquod pietatis vel apostolatus genus sociant. Potest tamen eadem Congregatio habere "sectiones" etiam alio illo sensu, ut partes vel *divisiones* intellegantur, quae singulae suum magistratum, suumque conventum habeant. Sic saepe exrescente nimis numero Sodalium dividitur Congregatio in duas "sectiones", rectius "divisiones"; vel etiam indiscriminata antea Congregatio in partes dividitur magis homogeneas. Iam possuntne hae "sectiones", seu melius: divisiones, vere dici *partes* eiusdem *unius* Congregationis legitime aggregatae? Inde enim solutio quaestionis pendet. Videtur dici posse: esse veras partes unius Congregationis, si saltem aliquatenus in ipsa actione et gubernatione conveniant, non autem secus. Nam forma essentialis omnis societatis est cooperatio quaedam communis versus finem sibi praefixum. Igitur si idem est Director, vel si saltem unus ex Directoribus caput est omnium illarum partium, ita ut alii qui adsunt Directores, potius eius adiutores sint, et unus ille supremus Director aliqua saltem ratione omnes partes ad unitam quandam operationem adigit: vix est dubitandum, Congregationem esse unam aliquam societatem, partibus constantem, sed partibus cohaerentibus. Pluralitas magistratus, diversitas temporis ordinarii conventus etc. per se nihil in re mutant; sunt enim quoad quaestionem unitatis substantialis accidentalia. Si vero partes illae prorsus independentes inter se sunt, sive eundem sive diversum singulae Directorem habent, non amplius vere dici videntur partes (seu sectiones) eiusdem Congregationis.

Aliquo casu simili tamen sibi proposito iam P. Gen. Vitelleschi monuit securius esse, ut, potius nova erectio et aggregatio fiat. Sic enim in casu simili Provinciae Campaniae 12 Ian. 1636 respondit: "Quando ob solam multitudinem dividitur Congregatio, commodius est ad scrupulos evitandos, ut *novum Diploma petat* illa, quae in novum locum migrat, cum sint iam duae Congregationes" (Mullan, n. 852).

Secessus Sacerdotales (recollectiones) vel etiam S. Exercitia Sacerdotum a NN. directa optima occasio sunt edocendi sacerdotes de utilitate Congregationum ac de modo illas regendi. Sic P. I. S. scribit se tali occasione aliquoties de Congregatione locutum et a sacerdotibus visibili cum attentione auditum esse. P. I. B., cum tri-duanis sacerdotum exercitiis moderatur, ultimo vespere collationem cum sacerdotibus de Congregationum gubernatione habere solet, singulis quaestiones practicas proponentibus et discutientibus.

Quaerit aliquis Pater, num quis lectorum cognoscat libellos de modo Directores formandi in Seminariis. Si quis quid sciret, gratissime acciperemus de hac re notitiam.

De transitu ex una Congregatione in alteram in Collegiis diversi usus variis in locis haberi perferuntur. In *M.*, quando Sodales ex una divisione in alteram ascendunt, soli Praefecti eo ipso tamquam membra Sodalitatis altioris agnoscuntur et recipiuntur; reliqui

tamquam Candidati novis probationibus subiiciuntur. Qui usus ideo laudabilis est, quod indoles puerorum saepe magnas mutationes brevi tempore subit, praesertim aetate illa critica 14-15 annorum. Alibi ne Praefecti quidem ab hac universali lege eximuntur, sed omnes omnino tamquam Candidati sumuntur. In *C.* singuli uno grado reponuntur; sic Praefecti et Assistentes Sodalitatis minoris recipiuntur in Sodalitate altiore ad gradum Sodalium communium; Sodales communes ad gradum Candidatorum; Candidati novam simpliciter postulationem ad Directorem dare debent, ut inter Candidatos admittantur.

De sigillo communi omnium Sodalium B. M. V. aliqui PP. mentem suam Secretariatui Centrali aperire voluerunt. Res ipsa omnibus, qui hac de re scripserunt, multum placet. P. L. B. desiderat, ut sigillum sit parvum, bellum, non magni pretii, quod omnes libenter emant et libenter ac constanter portent. P. G. L. difficultatem in eo videt, quod iam multi Sodales sigilla aliorum associationum portent. Sigillum igitur Congregationis (inquit) tale sit, ut facili negotio cuivis alii sigillo catholico (e. g. Iuventutis Cath.) inseri possit. P. I. d. F. putat tali sigillo notitiam quoque Congregationis bene propagari posse, praesertim in scholis publicis. Ipsis Sodalibus sigillum istud quasi memoriale erit, quo monebuntur, ut sint exemplo et aedificationi omnibus, et Sodalitati honorem concilient. Addit etiam tesseram (praeter diploma solitum) utilem esse posse, qua Sodales tamquam testimonio uti ubique possint. Talis tessera in aliquibus nationibus (e. g. in Hungaria) iam habetur. Debebit esse latine scriptum, ut etiam extra suam cuiusque patriam usui sit. P. A. S. Praga scribit, sigillum Viennense iam adeo propagatum esse tam per Germaniam et Helvetiam, quam per varias nationes quae olim ad Austriam et Hungariam pertinerant, ut novum induci sine perturbatione non possit. Suadet igitur, ut illud acceptetur communiter. Sed etiam P. M. P. Taurino et P. P. A. Matrilo miserunt sua sigilla, quae aequae pulchra sunt ac Viennense, nisi quod Viennense simplicius sit et ita facilius dignoscibile videatur. Aliquibus tamen minus placebit, quod litteras *M* et *S* habet, non *M* et *C*. Gauderemus, si etiam alii suam mentem de hac re nobis aperirent.

De relatione inter Congregationem et Circulos Iuventutis Catholicae varias opiniones Secretariatui nostro scribunt lectores "Aciei Ordinatae". In genere consentiunt cum illis, quae de hac re numero 2 scripsimus, sed damno verti Congregationi aiunt, quod opera externa fere absorbeantur illis Circulis. Aliquis Pater dolere se dicit, quod actio Congregationis ipso defectu localitatum valde impediatur. Si enim Congregatio — inquit — praeter suum sacellum etiam cubiculum quoddam in Collegio haberet, ubi pueri libros et folia varia Mariana legere, consultationes sive communes sive sectionum habere vel etiam honeste inter se recreari possent, sicut in Circulis urbis usuvenit, Congregatio non appareret tantopere Circulis secunda. Nec magis turbaretur (ait idem Pater) quies et tranquillitas domus religiosae tali Sodalium cubili, quam cursitationibus Con-victorum.

CHRONICA

De Academia Mariana inter Scholasticos NN.

Ne Nostri imparati ad munus Directoris accedant, iterato commendatum est, etiam ab A. R. P. N., ut in Scholasticatu Academiae Marianaе has quaestiones tractaturae instituerentur. Academia illa e. g. semel in mense convenit loco conventus Academiae ordinariae Scholasticorum. Sic nuper in Collegio Maximo in *Sarriá* (Barcelona) talis Academia instituta est duplex, altera pro Philosophis, altera pro Theologis; utrique P. Mar. *Clavell* est praefectus. In sectione Theologorum plus 50 Scholastici sese ad Mariani Sodalitii gubernia aliquando sumenda parant. Similia de Academia Scholasticorum in *Valkenburgensi* Collegio Maximo nuntiantur, provinciae Germaniae Inferioris. Associatis huius Academiae parva bibliotheca et fere omnes ephemerides Congregationum praesto sunt. Conventus tertia quaque hebdomade aguntur. Tractantur: historia Congregationum, regulae, fines, sectiones, illaeque quaestiones, quae actis conventus Romani anni 1922 exhibentur. Post partem hanc theoreticam, quam unus e sociis praeparat et legit, semper aliquis Scholasticus practice refert de illa Congregatione, cui ante ingressum ipse adhaeserat. Sequitur semper discussio. Apud Theologos etiam quaestiones pastorales huc spectantes magis discutiuntur (1). Patres Congregationum Directores, cum per Valkenburgum transiunt, de rebus practicis ad Scholasticos dicunt. Etiam R. P. Provincialis Roma redux Scholasticis utilitatem Congregationum et necessitatem formationis pro Directoribus futuris in ista Academia exposuit. Etiam in Provincia Missouriiana in Collegio Maximo *St. Louis*, Mo., Academia Theologorum floret, ut ephemeride "The Province News-Letter" perhibetur.

Sarriá (Barcelona). In Collegio Max. S. Ignatii *Sarrianensi* [Barcinone] Academia Marialium Congregationum erecta. Auspice Imm. Virgine, die eius Conceptioni sacro elapsi anni, Nostrorum Arag. Prov. Academia Mariana ortum taustissimum habuit. Aderant concessui ex PP. professoribus nonnulli praeter Moderatorem Academiae, ex scholasticis plus quam centum, tum theologi tum philosophi, omnes ut socii illico adscripti. P. Moderator quis sit Academiae scopus, quanti momenti quamque Superiorum votis respondens paucis adumbrat, Patrisque Nostri ad Provinciales, die 16 Iunii 1922, data epistola illustrat ac confirmat. Tum Academiae normae, ad experimentum interea confectae, leguntur, et munera praesidis, secretarii, bibliothecarii ac consiliariorum, quae ad eiusdem oeconomiam necessaria visa sunt, certis sociis committuntur. Theologi ac Philosophi suos quique ordinarios conventus mensiles habent, quibus omnibus P. Moderator interesse solet; identidem in unum omnes conveniunt. Ut primum Aca-

demia lucem aspexit, SS. Cordi Iesu, idque statutis ratum summaque omnium consensione dicatur, ut illorum omnium, qui ad Sodalitates Mariales quomodo-cumque promovendas adulescunt, ad Iesum per Mariam conatus spesque deferantur.

M. C.

Periodicum Congregationis B. M. V. in Gallia. Congregationes Marianaе olim tantopere per Galliam florentes, sed persecutionibus et calumniis circa annum 1830 fere omnino eradicatae, nova in dies incrementa sumunt. Desiderabatur tamen hactenus periodicum, quo vita Congregationum foveretur. Nunc tandem huic desiderio satisfacturi Patres, qui Nuntium Ss. Cordis et Nuntiolium Puriss. Cordis Mariae Tolosae edunt, constituerunt, ut aliqui per annum numeri huius "Parvi Nuntii" (Petit Messenger du Cœur de Marie) integre Congregationibus fovendis deservirent. Primus numerus Congregationi dedicandus mense Maio prohibet.

Directores Congregationum bonam occasionem habebunt propagandi ideam Congregationis mense Maio huius anni, cui a suprema *Apostolatus Orationis* directione intentio precandi generalis assignata est: Congregatio Mariana. Bonum esset, si Nuntiorum Ss. Cordis editores hac occasione necessitatem et utilitatem Sodalitatum lectoribus suis bene explicare et intimam connexionem cultus Mariani cum cultu Ss. Cordis elucubrare vellent.

In Congressu Eucharistico in Amsterdam habendo (diebus 23-27 Iulii huius anni) primum quidam cogitaverant de conventu quodam etiam Marianorum Sodalium eadem occasione cogendo.

Nec tamen duas res ita miscere visum est. Sed eius loco aliud a praesidibus congressus illius nobis propositum est; videlicet ut Congregationes Marianaе *vexilla* sua quam plurimae afferrent. Ipsa Neerlandia prope mille Congregationes habet; si hae omnes cum vexillis adstabunt, hoc ipso trophaeum Marianum splendidissimum Regi Eucharistico offerent. Quodsi etiam externae Congregationes cum vexillis aderunt, splendor processionis multum augebitur etiam ad Dominae nostrae honorem.

Bis vexilla deducuntur. *Primum*, ubi Cardinalis Legatus Amstelodamum appellens a statione viae ferrae usque ad maximam urbem ecclesiam (S. Willibrordi extra muros) procedet, plateae ab utroque latere vexillis Sodalitatum ornabuntur. *Alterum*, in processione theophorica omnia vexilla ante Ss. Sacramentum deducuntur.

Cum congressus ille eucharisticus cum processione theophorica in Neerlandia aliqua res valde nova futura sit (scimus enim Protestantes diu obstitisse, ne publicae processionis Catholicis permitterentur), splendor ille congressus certe multum conferet ad catholici nominis in illa terra aestimationem popularem; quare externarum Congregationum cum vexillis adventus valorem habebit etiam operis apostolici.

Rogantur igitur Directores et ephemeridum Sodalitatum editores, ut de ista re cum Sodalitiis quamprimum tractent et nomina Congregationum, quae cum vexillis venire aut certe vexilla sua illuc mittere voluerint, Se-

(1) Programma huius anni id desiderantibus libenter mitemus. — Ed.

cretario Nationali Congregationum Neerlandiae, Patri *Iac. Mulders* S. I. nuntient (Retraitenhuis Loyola, *Vught*, N. B., Holland).

Mariaschein in Bohemia. Pater quidam refert: "Sum equidem praeses regionalis Congregationum Magistrarum aliarumque virginum, sed ipse potius disco ab illis, quam eas doceo, spiritus fervorem. His diebus consultationem communem instituimus totius regionis. Director quidam de modo habendi consultationem in Congregatione sua disseruit. Conventus ordo hic est: 1. Legitur capitulum ex regularum explicatione a P. Harrasser edita. 2. Trinae consultrices de iis rebus referunt, quas in 3 ephemeridibus Congregationum notatu dignas reppererunt, ac de modo, quo ephemeridis consilia et exempla exsequi possimus. 3. Res currentes (ut dicitur) omnibus communes componuntur. Sodales virgines magna cum diligentia cognitionem Congregationis propagant, socias suas primum ad S. Communionem invitando vel ad sollemnitates Congregationis externas et recreativas alliciendo, postea ad S. Exercitia, ac demum in ipsam Congregationem trahendo. Quaedam Congregationes habent speciales sectiones propagativas, quibus praesertim ad servandas puellas scholarum publicarum adlaborant, easque ab indifferentia religiosa et noxiis oblectamentis retrahunt. Retulit Director quidam, se in sua Congregatione semel tantum singulis mensibus conventum devotionis habere; singulis vero hebdomadis quasi scholam dari apologeticam Sodalibus, cum occasione familiarium postea inter se agendi. Cui responsum datum: bene id quidem fieri posse, sed aliqua verba exhortatoria Directoris et quaedam exercitia pietatis etiam illis conventibus addenda esse, qui primario apologetici essent".

F. R.

Berolinum (Berlin), Germania. Sodalibus opus difficillimum, sed etiam suavissimum caritatis et misericordiae his diebus incumbit, sublevandi egestatem illam incredibilem, qua classes pauperes premuntur. Sodalitas quaedam institutricum inquisitiones primum instituit in suburbanis Berolini, in quibus familiae operariae habitant. Invenit autem hos statisticos numeros in duabus scholis catholicis elementaribus:

Ex 458 pueris et puellis unius scholae eo die, quo inquisitio instituta est, 115 nihil calidi acceperant edendum aut bibendum antequam ad scholam venerunt; multi omnino nihil. 97 dixerunt se nunquam satiari. Fere dimidia pars (212) iam a trimestri ne guttam quidem lactis acceperat; fere totidem saltem per mensem ne frustulum quidem carniū ederant. Hieme perdura grassante 158 nonnisi unicum vel nullum par vestium pedaliū habebant, 114 nullam vestem interiorem (indusia), 89 indusia solum singula habebant, 157 ne unum quidem par calceorum nivibus aut aquae resistendum. Maior pars in domo non calefacta habitat. Parentes 113 puerorum non habent laborem.

In altera schola ex 553 pueris 69 veniunt sine ullo ientaculo ad scholam, ubi usque ad horam 1 vel 2 meridianam ieiuni permanent, nisi a condiscipulis aliquid panis accipiant. 113 nihil calidi domi accipiunt.

Quaesitum etiam est, quidnam cibi domi accipiant. Maior pars sola poma terrae cotidie edit, cum sale et coffea nigra, sine pane. Aegritudini resistere debilitato corpore non possunt.

(N. B. - Ex 4.000.000 incolarum huius urbis decima pars: 400.000, catholica est. Anno elapso 800 homines fame perierunt).

Congregatio, quam diximus, nunc "culinam caritatis" pueris alendis instituit et 70 pueris duarum scholarum ius calidum ante scholam praebet; meridie autem 40 aliis — in atrio quodam imagine B. Virginis ornato — modestissimum prandium. Pecuniam ad hunc finem eleemosynis corrogandis afferunt.

Caritatis vere Marianae signum est, quod non solum ipsi Congreganistae Germani, sed etiam Galli et Belgae ad ista opera sustinenda conferunt, imo etiam Sodales Austriae, qui etiam ipsi pauperrimi sunt, obolos suos fratribus et sororibus pauperioribus offerunt. (Präsidenten-korrespondenz, Jan.-Feb. 1924).

Nonne caritas Congregationum modo aliquo maiore et magis etiam ordinato organizanda esset?

LIBRI NOVI

HUBERT HARTMANN S. J.: **Das Gesetzbüchlein der Königin.** Die allgemeinen Regeln der Marianischen Kongregationen in ausführlichen Betrachtungen dargeboten. 1922 Jos. Kösel u. Fr. Pustet. Regensburg. Paginae VIII et 331. 2 marcae aureae.

Libellus 46 meditationes exhibet de Regulis Congregationum tractantes. Non solum Sodalibus proderit, ut propius cognoscant usum et sensum Regularum, sed etiam Directoribus materiam bonam allocutionum praebet. Neque adeo commentarius Regularum systematicus et siccus traditur, verum de ipsis virtutibus Sodalium atque piis Sodalitatum exercitationibus fusius et more ascetico simul et practico tractatur. Ad calcem libelli preces aliquae additae sunt.

Thelephonium Editoris

P. J. K. 1) De relatione Congregationis ad Tertios Ordines mox scribemus. 2) Si per inopiam imagines vel chartulas Patronorum menstruorum typis excudere non liceat, equid prohibet chartulas adhibere, quibus nomina Patronorum cum virtute exercenda manu inscripta sunt? Ceterum hic usus Patronorum menstruorum laudabilis est, sed regulis non praescribitur. 3) De Sanctis et Beatis ad Congregationem B. M. V. pertinentibus inprimis 2 libellos novimus: Patris L. Ign. *Fiter*: "Calendario perpetuo de las Congregaciones Marianas" et P. Elder *Mullan*: "The Monthly Patrons", quod opusculum etiam hispanice et italice prostat. Praeterea commendari potest: "Our Lady's Year Book" (Trichinopoly, 1920). 4) Cur formula consecrationis in Congregationibus adhibita Sancto Francisco Salesio attribuat: hanc quaestionem hic indicamus; fortasse aliquis lectorum respondere poterit.

De Congressu Internationali Congregationum rogantur PP., ne interim publice scribant; difficultates enim seriae interim contra congressum ut talem obortae sunt, quibus ad modificandum paulisper consilium adigimur. De tota re sequenti numero fusius agemus.

Epistolae, relationes, quaestiones etc. ad Secretariatum Generalem Congregationum qualibet lingua notiore mitti possunt. Inscriptio est: *Via degli Astalli, 16. Roma* (17).

Editor: *Adalbertus Bangha S. I.*
Superiorum permissu.

Romae - Ex Typographia Campitelli - Via Tribuna di Campitelli, 24